

Erasmus+

ERASMUS+ projekti "Õpilase individuaalne märkamine ja arendamine õppe- ja kasvatustöös" koolituse tagasiside

Inklusion in Italien – Schule und Lernen in Südtirol/Alto Adige,

Itaalia 4.-10.10.2015

Erasmus+ õpirändega olen käinud kahel erineval koolitusreisil – 2014 Saksamaal, Leipzgis üleriigilisel muusikaõpetajate konverentsil ja 2015 Itaalias, Lõuna-Tirooli saksakeelses Bolzano provintsis, sisuks õppimine ja õpetamine, kaasav haridus - teemad, mis meilgi üha enam päevakorras.

Sissejuhatuseks võin öelda, et sain õpirändest kordades rohkem, kui oodata oskasin – nägin toimivaid tegevusi ja põhimõtteid, millest ainult unistanud olen. Nägin, et IT pole üldse nii ülendatud kui Eestis, põhiohk on hoopis oskusel õppida ja iseseisvalt uurida; nägin, et hindeid (sugugi mitte alati kujundavaid) saab panna vastastikusel kokkuleppel ja et lisaks hinnangutele ja eksamitele on ka erinevad arenguplaanid enamusele lastest.

Läksin leidma tõestust, et paljud asjad, mis tunduvad võimatud või raskesti saavutatavad, on kusagil täiesti toimivalt olemas. Vaimustasid ka paljud õppetöövälised nähtused, näiteks sisseharjunud vaikus vahetundides, kaunit ritta seatud koolikotid klassiukse taga, minigarderoobid ilma tunglemise ja kärata; pikendatud koolipäev ainult 2 korda nädalas kindlate, õppetööd toetavate tegevustega - arendavad mängud, sport, kunst, käsitöö - ainult vali ja tegutse. Niisama aega ei veeda keegi. Muide, nädalas on 1 - 2 telefoni- ja arvutivaba päeva! Vaimustas igas väiksemaski koolis toimiv tugisüsteem – kõik laste probleemid ja arenguerisused olid kaardistatud, abistruktuur mitmekülgne ja kohese valmisolekuga. Kaasav õpetamine tähendab kõige otsesemas mõttes erinevate puuetega laste integreerimist tavaklassi. Kaasava pedagoogika motoks on kujund lillepeenrast – see koondab endasse tähelepanu, huvi, tunnustamise ja austuse. Ei näinud aga väikeklasse, samuti käitumuslike erivajadustega lapsi tugiisikutega, ei taibanud seda ka küsida.

Nägin ka õpetaja teistsugust olukorda (siinkohal ei mõtle palka!) – koolides toimib kaasav ja avatud juhtimine – kõnetunnid, kus kõik saavad avaldada arvamust, teha ettepanekuid, küsida abi; nägin, et koolil on määrav ja täidesaatev sõnaõigus koos kõneisikute ja demokraatlike otsustega – vanemad saavad teha koolile küll ettepanekuid, aga lõplikult otsustatakse kõige üle kaasava juhtimise käigus. Lapsevanematega koostöös korraldatakse mitu korda aastas koolikonverentse ja foorumeid, mis mõnikord kasvavad kohalikeks haridusfestivalideks!

Veel nägin, et igal õpilasel alates 4. klassist (algkool on 5-klassiline) on kahe valikaine võimalus; et populaarne on nn Outdoor-õpe - ekskursioonid muuseumidesse, hotellidesse, kirjastusse, firmadesse, samuti sagedased matkad, mäesuusatamine (kohalikke olusid arvestades). Õuesõpe meie moodi (õppekavaülene õues õppimine) on seal peaaegu tundmatu, v.a. mägedes matkamine tellitud matkajuhiga, kes tutvustab kohalikku loodust. Vaatamata otsese õuesõppe väikesele mahule on Itaalias väga populaarne ja oluline keskkonnakasvatuse – koolides toimuvad 3-päevased projektid, kus vedajateks on erinevad klassid.

Ka koolidevaheline koostöö on arenenud – vahetatakse erinevaid võimalusi, et teostada näiteks arhitektuuri- või puiduprojekti (nägin laste meisterdatud lauajalgallikomplekti, samuti humoorikat, vahvasti värvitud vanadest suuskadest tehtud lippaeda), loodus- ja teadusuuringuid, sportimisvõimalusi. Sageli külastavad koole näitlejad, et viia läbi draamaõpetusel baseeruvaid teemapäevi, mis hõlmavad mitmeid õppetegevusi ja –aineid.

Minu jaoks täiesti uus oli moodne klass-ateljee – koos õpib kuni 8 õpilast, grupi aluseks on võimed, huvid ja ka õppimiskiirus, korruga toimub kaks tundi järjest ja õppeplaani võib alati vajadusel muuta. Nii klass-ateljeed kui meilgi juba rakendatavad projektipäevad ehitatakse üles liit- või segagrupidena, mille aluseks huvid ja võimed ning kus täielikult puudub konkurents. Lapsevanemad tutvuvad teemadega, teevad valikud - nõutav on individuaalsus, personaliseering ja uurimuslik-, mitte massõpe. Vanem otsustab (soovi korral koos arenguplaaniga), mida laps õpib ja mida hinnatakse. Mõnes aines võib ka üle hüpata, liituda vanema klassiga. Selline uus suund on tulnud Saksamaalt – segaklassid, kus eri vanuse, ent sarnaste võimetega lapsed õpivad ateljee-klassides. Eelkõige hõlmab see võõrkeeli, aga järjest rohkem ka reaalseid.

Veel kuuluvad koolielu juurde üsna tihe muuseumipedagoogika – sageli tuleb muuseum koos valitud eksponaatidega ise kohale; tunnid ajakirjanikega; keelepäevad – sealhulgas ka regulaarsed mängutunnid keeleraskustega õpilastele. Klassides on valdavalt kultuuriliselt mõtestatud fotod, plakatid, pildid, väljaspool klasse aga ainult laste kunst ja meisterdused, julged fantaasiaarendused.

Kohtasin ka mõningast holistilist lähenemist arenevale inimesele – palju räägiti keha tasakaalust, selle hoidmisest ja arendamisest, kuna see mõjutavat ka sisemist tasakaalu. Tundus, et kõik algab motost - laps vajab ülesannet, eeskujut, koostööd, ta peab õppima orienteeruma iseendas, et siis ühel hetkel võimalikult kaugele hüpata.

Väga inspireeriv oli lõimitud õppe näitus matemaatikast, loodusõpetusest ja kunstist – geomeetriliste kujundite kolmekordne seostamine – mesilaskärg, lilled, käbid, päevalille süda kui spiraal. Kogu õpivara oli lõpuks koondatud kunstilisse väljapanekusse, kuhu lisatud selgitused matemaatikast ja loodusõpetusest.

Kõik oli ülimalt inspireeriv ja tegudele õhutatav! Mõtlemine avardus, sisemine veendumus tugevnes. Tekkis julgus ja kindlustunne suuremalt mõelda, näha, et mitte ainult õppekava ja selle täitmine, vaid kõik, millel on arendav sisu, on oluline. Esmajärjekorras peab õpilases nägema tulevikuinimest. Kool peab õpetama õppima ja seoseid leidma, endaga toime tulema.

Rohkem isiklikult saavutada koole külastaval õpirändel on üsna raske – kõik oli väga põhjalik, iga koolijuht pidas mitmetunnise loengu oma kooli korraldusest, põhimõtetest ja nende toimimisest. Aga alati tuleb kasuks vajaliku võõrkeeke kordamine – erialased terminid, vastava maa haridusuudistega tutvumine.

Katrin Järvlepp

Vääna Mõisakooli muusikaõpetaja